

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN CICHOSZ

4101-04-01/2011
P/11/064

Warszawa, dnia 07 lutego 2012 r.

Pan
Michał Boni
Minister Administracji i Cyfryzacji

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli – Departament Infrastruktury przeprowadziła kontrolę w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji, którą objęto działalność ministra właściwego ds. łączności² w procesie komercjalizacji i restrukturyzacji Poczty Polskiej, w latach 2008 – 2011³.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 12 stycznia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność ministra właściwego ds. łączności w skontrolowanym obszarze.

Podstawę do powyższej oceny ogólnej stanowią następujące oceny jednostkowe zbadanych zagadnień, wynikające z ustaleń dokonanych w toku kontroli:

1. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości działania Ministra w zakresie przeprowadzenia komercjalizacji p.p.u.p. Poczta Polska.

Pozytywna ocena w powyższym zakresie wynika z następujących ustaleń kontroli:

1.1. Prace nad koncepcją komercjalizacji p.p.u.p. Poczta Polska rozpoczęto w Ministerstwie Infrastruktury⁴, na przełomie 2004 i 2005 r. w związku z poselskim projektem uchwały z dnia 16 grudnia 2004 r. opowiadającej się za przekształceniem tego przedsiębiorstwa w spółkę prawa handlowego z całościowym udziałem Skarbu Państwa. W wyniku tych prac w dniu 11 kwietnia 2006 r. Rada Ministrów przyjęła dokument pt. „Informacja o założeniach koncepcji przekształcenia p.p.u.p. Poczta Polska w spółkę akcyjną Skarbu Państwa”. Zawarto w nim uzasadnienie negatywnej oceny funkcjonowania p.p.u.p. Poczta Polska w ówczesnej formie organizacyjnej, a także precyzyjnie określono cel i założenia komercjalizacji⁵.

¹ Dz.U. z 2012 r., poz.82.

² Ministrem właściwym ds. łączności, zwanym dalej Ministrem, był uprzednio - w okresie od 17 listopada 2007 r. do 17 listopada 2011 r. - Minister Infrastruktury.

³ W badaniach dotyczących oceny działalności Ministra w zakresie przygotowania i przeprowadzenia komercjalizacji p.p.u.p. Poczta Polska, NIK wykorzystala również materiały opracowane przed dniem 1 stycznia 2008 r.

⁴ Tj. ministerstwie właściwym ds. łączności, zwanym dalej Ministerstwem.

⁵ W tym uwarunkowania prawne oraz ogólne założenia do ustawy o komercjalizacji p.p.u.p. Poczta Polska (tryb komercjalizacji, nadzór właścicielski, przejęcie przez następcę prawnego p.p.u.p. Poczta Polska praw i obowiązków, zachowanie integralności podmiotu, tworzenie grupy kapitałowej, zdolności do upadku, drugi etap przekształceń własnościowych w formie prywatyzacji pośredniej).

1.2. Ministerstwo opracowało projekt ustawy o komercjalizacji p.p.u.p. Poczta Polska, który po przyjęciu przez Radę Ministrów skierowany został w kwietniu 2007 r. do Parlamentu. Proces legislacyjny związany z tym projektem został jednak przerwany, wraz z zakończeniem V kadencji Sejmu⁶, z uwagi na obowiązującą zasadę dyskontynuacji prac parlamentarnych⁷.

Nowy projekt ustawy o komercjalizacji Poczty Polskiej skierowany został do Sejmu w kwietniu 2008 r., co pozwoliło na uchwalenie ustawy przez Parlament (we wrześniu 2008 r.)⁸ oraz umożliwiło podpisanie przez Ministra aktu komercjalizacji p.p.u.p. Poczta Polska (w lipcu 2009 r.) i rozpoczęcie działalności przez utworzoną w tej drodze jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod firmą Poczta Polska S.A.⁹

1.3. Minister właściwy ds. łączności dokonał komercjalizacji p.p.u.p. Poczta Polska terminowo oraz zgodnie z zasadami określonymi w art. 8 ustawy o komercjalizacji Poczty Polskiej.

Na podstawie aktu komercjalizacji p.p.u.p. Poczta Polska, sporządzonego w dniu 24 lipca 2009 r. w formie notarialnej, przedsiębiorstwo to zostało przekształcone w spółkę akcyjną, której jedynym akcjonariuszem jest Skarb Państwa. Akt komercjalizacji obejmował wszystkie elementy wymienione w art. 8 ustawy o komercjalizacji Poczty Polskiej. W dokumencie tym ustalono, że dniem komercjalizacji jest pierwszy dzień miesiąca przypadającego po wpisaniu Poczty Polskiej S.A. do rejestru przedsiębiorców. Ponieważ wpisu tego dokonano w dniu 13 sierpnia 2009 r., komercjalizacja p.p.u.p. Poczta Polska nastąpiła z dniem 1 września 2009 r.

Ustalenia kontroli wskazują, że nieprawidłowością w działalności Ministra było nieprzygotowanie założeń oraz programów strategii i restrukturyzacji tworzonej spółki akcyjnej przed dokonaniem komercjalizacji p.p.u.p. Poczta Polska. Wykonanie wymienionych zadań należało do obowiązków ministra właściwego ds. łączności i wynikało z pełnienia funkcji organu założycielskiego p.p.u.p. Poczta Polska oraz sprawowania nadzoru nad tym przedsiębiorstwem¹⁰.

W rezultacie powyższego stanu w Poczcie Polskiej S.A. realizowana była nadal „Strategia Rozwoju Poczty Polskiej na lata 2006 – 2009”, której założenia były zdezaktualizowane. Plan działań restrukturyzacyjnych dla utworzonej w drodze komercjalizacji spółki przyjęty został - zgodnie z kompetencjami wynikającymi ze statutu Poczty Polskiej S.A. – przez Radę Nadzorczą Spółki dopiero w dniu 21 lipca 2010 r. Jeszcze później, bo w październiku 2011 r., przyjęte zostały opracowane przez Zarząd Spółki nowe *Kierunki Strategiczne Poczty Polskiej S.A. do 2015 r.* Oznacza to, że zasadnicze działania restrukturyzacyjne, mające na celu dostosowanie organizacji Poczty Polskiej do prowadzenia działalności na w pełni zliberalizowanym rynku pocztowym¹¹, podjęte zostaną dopiero w 2012 r. i latach następnych.

Do czasu przyjęcia ww. „Strategii Poczty Polskiej na lata 2010 - 2015”, w Poczcie Polskiej S.A. realizowany był „Plan działań naprawczych” opracowany przez kierownictwo p.p.u.p. Poczta Polska w październiku 2008 r. Dokument ten zawierał program restrukturyzacji, obejmujący m.in. kwestie optymalizacji struktur organizacyjnych i zatrudnienia oraz racjonalizacji sieci placówek pocztowych.

2. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pod względem legalności i rzetelności, działania Ministra związane z reprezentowaniem interesów Skarbu Państwa i pełnieniem funkcji Walnego Zgromadzenia Poczty Polskiej S.A.

Minister prawidłowo realizował zadania i egzekwował uprawnienia związane z reprezentowaniem interesów Skarbu Państwa oraz pełnieniem funkcji Walnego Zgromadzenia w Poczcie Polskiej S.A., ustalone

⁶ Ostatnie posiedzenie Sejmu V kadencji, w związku z uchwałą o samorozwiązaniu, odbyło się 19 września 2007 r.

⁷ Tj. zwyczajową zasadą, zgodnie z którą parlament, który kończy swoją kadencję zamyka wszystkie sprawy nad którymi pracował (niezależnie od tego, na jakim etapie się znajdują) i nie przekazuje ich nowemu parlamentowi (z wyjątkami dot. m.in. projektów ustaw z inicjatywy obywatelskiej, sprawozdań komisji śledczych itp.).

⁸ Ustawa weszła w życie w dniu 10 listopada 2008 r., z wyjątkiem przepisów art. 21, 23 i 25-28, które weszły w życie pierwszego dnia miesiąca przypadającego po dniu wydania postanowienia sądu rejestrowego o wpisie Poczty Polskiej S.A. do rejestru przedsiębiorców, tj. z dniem 1 września 2009 r.

⁹ Z dniem 1 września 2009 r.

¹⁰ Zadania i uprawnienia Ministra w tym zakresie ustalały przepisy rozdziału 8 pt. Nadzór, ustawy z dnia 30 lipca 1997 r. o państwowym przedsiębiorstwie użyteczności publicznej „Poczta Polska” (Dz.U. Nr 106, poz. 675 ze zm.).

¹¹ Od dnia 1 stycznia 2013 r.

przepisami art. 8 ust. 4 ustawy o komercjalizacji Poczty Polskiej i zawartymi w dziale II tytułu III ustawy Kodeks spółek handlowych, a także w statucie spółki¹².

W styczniu 2010 r. Minister przekazał organom Poczty Polskiej S.A. do stosowania dokument pt. „Zasady nadzoru właścicielskiego nad jednoosobową spółką Skarbu Państwa Poczta Polska SA”, zgodnie z którym Zarząd i Rada Nadzorcza Poczty Polskiej S.A. zobowiązane zostały do przekazywania kwartalnych informacji o sytuacji w tej spółce do Ministerstwa. Zobowiązał również Departament Poczty, realizujący zadania w zakresie wypełniania obowiązków i uprawnień Ministra, wynikających z ustawy o komercjalizacji Poczty Polskiej S.A., do sporządzania na tej podstawie informacji o sytuacji tej spółki dla Podsekretarza Stanu właściwego ds. poczty. Ustalenia kontroli wykazały, że Departament Poczty w sposób prawidłowy wywiązywał się z tych zadań, tzn. opracowywał i przekazywał Podsekretarzowi Stanu kwartalne informacje na temat sytuacji Poczty Polskiej S.A., które obejmowały dane m.in. o: działalności organów Spółki, wynikach finansowych, wynagrodzeniu, zatrudnieniu, podmiotach zależnych, a także wnioski wynikające z analizy tych wskaźników.

Minister podejmował również działania dyscyplinujące Zarząd Poczty Polskiej S.A. do przyspieszenia prac nad opracowaniem „Strategii Poczty Polskiej na lata 2010 – 2015”, obejmującej plan działań restrukturyzacyjnych. Przejawem takich działań było zorganizowanie w dniu 26 stycznia 2010 r. spotkania poświęconego strategii Poczty Polskiej, na którym zobowiązano Zarząd Spółki do przedstawienia w drugiej połowie marca 2010 r. planu wdrażania strategii. Ostatecznie strategia ta została zaprezentowana na posiedzeniu kierownictwa Ministerstwa w dniu 20 lipca 2010 r. oraz pozytywnie zaopiniowana przez Radę Nadzorczą Spółki w dniu 21 lipca 2010 r. Ponadto na wezwanie Podsekretarza Stanu właściwego ds. poczty, Zarząd Spółki przekazał, w grudniu 2010 r., harmonogram wdrażania poszczególnych działań ujętych w „Strategii Poczty Polskiej na lata 2010 – 2015”.

Skontrolowany przez Najwyższą Izbę Kontroli system nadzoru właścicielskiego umożliwiał bieżącą ocenę sytuacji ekonomiczno – finansowej Poczty Polskiej S.A. i monitorowanie przebiegu procesu jej restrukturyzacji, a także pozwalał na reagowanie wobec występujących nieprawidłowości, na co wskazują m.in. dokonane w 2011 r. zmiany w składzie Zarządu Spółki. Innym przykładem sprawowania przez Ministra właściwego nadzoru właścicielskiego nad Poczta Polska S.A., było doprowadzenie do przygotowania i wdrożenia z pozytywnym skutkiem programów naprawczych spółek, należących do grupy kapitałowej Poczty Polskiej, wykazujących ujemne wyniki finansowe.

3. Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie, pod względem rzetelności, niezrealizowanie przez Ministra zadań dotyczących przygotowania programu prywatyzacji Poczty Polskiej S.A.

Nie zostały zrealizowane przez Ministra zadania związane z przygotowaniem i przedłożeniem Radzie Ministrów programu prywatyzacji pośredniej Poczty Polskiej z udziałem w akcjach pracowników tej spółki, który zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów, w dniu 11 kwietnia 2006 r., dokumentem pn. „Informacja o założeniach koncepcji przekształcenia p.p.u.p. Poczta Polska w spółkę akcyjną Skarbu Państwa”¹³, miał być opracowany nie później niż w 2011 r. Braku działań w tym zakresie nie usprawiedliwiają – w świetle ustaleń kontroli NIK – *przeciwwskazania natury gospodarczej*, związane z uzyskaniem przez Poczta Polska ujemnych wyników finansowych, w latach 2008 - 2009¹⁴. Wskazują na to ustalenia dokonane w toku kontroli, które ujawniły, że pomimo przyjęcia w planach pracy Departamentu Poczty Ministerstwa, na lata 2009 – 2011, zadań w zakresie przygotowania Poczty Polskiej S.A. do wprowadzenia akcji omawianej spółki na giełdę papierów wartościowych, do grudnia 2011 r. nie rozpoczęto prac nad przygotowaniem programu jej prywatyzacji. Nie przeprowadzono przy

¹² Statut ustalony został aktem notarialnym Rep. A 9147/2009 z dnia 24 lipca 2009 r.

¹³ W rozdziale II tego dokumentu pt. Cel komercjalizacji p.p.u.p. Poczta Polska stwierdzono m.in., że: „Celem jest przekształcenie p.p.u.p. Poczta Polska w pierwszym etapie w spółkę akcyjną ze 100% udziałem Skarbu Państwa oraz w II etapie przygotowanie i przedłożenie Radzie Ministrów programu prywatyzacji pośredniej z udziałem w akcjach pracowników spółki, nie później jak w 2011 r., o ile nie wystąpią przeciwwskazania natury gospodarczej...”.

¹⁴ W 2008 r. poniosła stratę brutto w wysokości – 229,9 mln zł (a na poziomie straty do pokrycia w wysokości - 215,3 mln zł); w 2009 r. poniosła stratę brutto w wysokości – 154,9 mln zł (a na poziomie straty do pokrycia w wysokości - 190,7 mln zł); a w 2010 r. wypracowała zysk brutto w wysokości 62,5 mln zł (a na poziomie zysku pozostającego do dyspozycji 43,3 mln zł), przy zmniejszeniu nakładów na inwestycje z 226,1 mln zł w 2008 r. do 109,8 mln zł w 2009 r. (tj. o 51,4%) oraz do 96,2 mln zł w 2010 r. (tj. o 120,1%).

tym analizy aktualnych kosztów i ewentualnych korzyści jakie prywatyzacja mogłaby przynieść tej spółce¹⁵, pomimo że wg założeń związanych z dwuetapowym procesem przekształceń własnościowych Poczty Polskiej, przekształcenie tej firmy po komercjalizacji w spółkę giełdową miało: zwiększyć możliwość pozyskania przez nią dodatkowego kapitału własnego i pożyczkowego, poprawić ład korporacyjny i sprawność zarządzania oraz umożliwić realizację ekspansywnej strategii rozwoju i utrzymanie dotychczasowych miejsc pracy.

4. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pod względem rzetelności, nadzór Ministra nad działalnością Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, w obszarze regulacji rynku usług pocztowych.

Ustalenia kontroli wykazały, że Departament Poczty, realizujący zadania Ministra w zakresie nadzoru nad Prezesem Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE), w obszarze regulacji rynku usług pocztowych, analizował w sposób rzetelny opracowywane przez ten organ roczne sprawozdania z działalności oraz oceny funkcjonowania rynku pocztowego. Na polecenie Ministra przygotowywał stanowiska i ewentualne uwagi dotyczące tych dokumentów, a w październiku 2010 r., w związku z podjęciem przez Rządowe Centrum Legislacyjne prac nad projektem ustawy Prawo Pocztove, wystąpił do UKE o przygotowanie wstępnych projektów pięciu rozporządzeń, dotyczących bezpośrednio kompetencji tego regulatora. Departament Poczty monitorował przebieg prac związanych z przygotowaniem tych projektów, udzielając UKE na bieżąco konsultacji, dotyczących poszczególnych proponowanych w nich rozwiązań¹⁶.

4.1. Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że w pracach Ministra nad projektem nowego Prawa Pocztove, w tym implementacją tzw. III Dyrektywy Pocztovej¹⁷ uczestniczył UKE, który w wyniku przeprowadzonego postępowania o zamówienie publiczne wyłonił do przygotowania wytycznych do tego projektu zewnętrzną Kancelarię Radców Prawnych¹⁸. Opracowane w tej drodze „Wytyczne dla projektu ustawy Prawo Pocztove”, obejmowały m.in. rozwiązania w zakresie metody finansowania kosztu netto wynikającego z obowiązku świadczenia usług o charakterze powszechnym. W oparciu o te wytyczne, po dokonaniu niezbędnych uzgodnień, założenia do projektu ustawy Prawo Pocztove, zakładające udział środków budżetowych w finansowaniu kosztów netto pocztowych usług powszechnych, przekazane zostały przez Ministra w marcu 2010 r. do Komitetu Rady Ministrów (KRM). Następnie, po zdjęciu tego projektu z porządku obrad KRM i dokonanych uzgodnieniach z Ministrem Finansów oraz Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, projekt założeń do projektu ustawy Prawo Pocztove w sierpniu 2010 r. przekazany został do KRM w dwóch wersjach. W jednej finansowanie kosztu netto pocztowych usług powszechnych przewidziano z udziałem środków budżetowych¹⁹, a w drugiej bez udziału tych środków. Z ustaleń kontroli wynika również, że w dniu 1 września 2010 r. KRM rekomendował do ujęcia w projekcie ustawy wersję przewidującą finansowanie obowiązku świadczenia powszechnych usług pocztowych bez udziału środków budżetowych. Zakres prac wykonanych w ramach opracowania „Wytyczne dla projektu ustawy Prawo Pocztove”, w tym dot. koncepcji finansowania kosztu netto pocztowych usług powszechnych wskazuje, że prace w ww. zakresie mogły zostać zrealizowane samodzielnie przez Ministerstwo lub UKE, w oparciu o funkcjonujące w tych urzędach służby prawne, bez angażowania podmiotów zewnętrznych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie przez Pana Ministra działań mających na celu:

1. Objęcie nadzorem właścicielskim wypełniania przez Zarząd Poczty Polskiej S.A. zadań w zakresie restrukturyzacji tej spółki, ustalonych obecnie w *Kierunkach Strategicznych Poczty Polskiej S.A. do 2015 r.*
2. Wypracowanie programu prywatyzacji Poczty Polskiej.

¹⁵ Departament Poczty dysponował jedynie 2 analizami, dotyczącymi zagadnień prywatyzacji Poczty Polskiej przeprowadzonymi w 2004 r. i 2005 r. na zlecenie Ministerstwa przez zewnętrzną firmę Wierzbowski i wspólnicy.

¹⁶ Do czasu zakończenia kontroli UKE przedłożyło projekt jednego z tych rozporządzeń.

¹⁷ Dyrektywy 2008/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 lutego 2008 r. zmieniającej dyrektywę 97/67/WE w odniesieniu do pełnego urzeczywistnienia rynku wewnętrznego i usług pocztowych Wspólnoty (Dz.Urz. UE L 52 z 27.02.2008 r.)

¹⁸ Prace te miały zostać sfinansowane z wykorzystaniem środków unijnych na dostosowanie prawa krajowego do prawa wspólnotowego (środków Transition Facility, przyznanych decyzją Komisji Europejskiej z dnia 27 lipca 2006 r.).

¹⁹ Przyjętej w oparciu o analizę założeń opracowanych przez ww. Kancelarię Radców Prawnych.

3. Korzystanie z usług firm zewnętrznych, przy opracowywaniu projektów aktów prawnych, jedynie w przypadkach uzasadnionych brakiem możliwości ich przygotowania przez komórki organizacyjne Ministerstwa lub nadzorowane urzędy.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o przedstawienie, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały Kolegium NIK.

WICEPREZES
Najwyższej Izby Kontroli

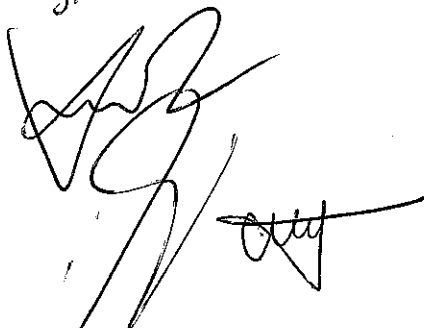
Marian Cichosz

3. Korzystanie z usług firm zewnętrznych, przy opracowywaniu projektów aktów prawnych, jedynie w przypadkach uzasadnionych brakiem możliwości ich przygotowania przez komórki organizacyjne Ministerstwa lub nadzorowane urzędy.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o przedstawienie, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały Kolegium NIK.

9.02.2012 r.

WICEDYREKTOR
Departament Infrastruktury

A. Witkowski
Andrzej Witkowski

RADCA PREZESA NIK
P.O. DYREKTORA
Departament Infrastruktury

Stanisław Jarosz